

Gospodine Predsjedniče,

uvažene vlasti, članovi Diplomatskog zbora, dame i gospodo, hvala vam od srca na srdačnom dočeku!

Radujem se što upravo posjetom vašoj zemlji započinjem apostolska putovanja svoga pontifikata, jer ova je zemlja neraskidivo povezana s početcima kršćanstva i danas poziva sinove Abrahamove i cijelo čovječanstvo na bratstvo koje priznaje i cijeni različitosti.

Prirodna ljepota vaše zemlje potiče nas da čuvamo Božje stvorenje. Štoviše, kulturno, umjetničko i duhovno bogatstvo mjesta u kojima živite podsjeća nas da se u susretu generacija, tradicija i različitih ideja oblikuju velike civilizacije, u kojima se razvoj i mudrost sjedinjuju u jedinstvo. Istina je da ljudska povijest iza sebe ima stoljeća sukoba, a svijet oko nas još je destabiliziran ambicijama i odlukama koje gaze pravdu i mir. Ipak, pred izazovima koji nas pozivaju, biti narod s velikom prošlošću predstavlja dar i odgovornost.

Slika mosta preko Dardanela, odabrana kao znak ovog mog putovanja, snažno izražava posebnu ulogu vaše zemlje. Imate važno mjesto u sadašnjosti i budućnosti Mediterana i cijeloga svijeta, ponajprije vrednujući svoje unutarnje različitosti. Naime, prije nego što povezuje Aziju i Europu, Istok i Zapad, taj most povezuje Tursku samu sa sobom, spaja njezine dijelove i tako ju, da tako kažem, iznutra čini raskrižjem osjetljivosti, koje bi se homogenizacijom osiromašilo. Društvo je, naime, živo ako je pluralno: mostovi između njegovih različitih duša čine ga civiliziranim društvom. Danas su ljudske zajednice sve više polarizirane i rastrgane ekstremnim stavovima koji ih razbijaju.

Želim uvjeriti da jedinstvu vaše zemlje žele pozitivno pridonijeti i kršćani, koji jesu i osjećaju se dijelom turskog identiteta koji je toliko cijenio sveti Ivan XXIII., kojeg vi pamtite kao "turskog papu" zbog dubokog prijateljstva koje ga je uvijek vezalo uz vaš narod. On, koji je bio upravitelj Latinskog vikarijata u Istanbulu i apostolski delegat u Turskoj i Grčkoj od 1935. do 1945., intenzivno se trudio da se katolici ne otuđe od izgradnje vaše nove republike. Pisao je tih godina: "Mi, latinski katolici Istanbula, i katolici drugih obreda: armenskog, grčkog, kaldejskog, sirijskog itd., ovdje smo skromna manjina koja živi na površini golemog svijeta s kojim imamo samo vanjske kontakte. Volimo se razlikovati od onih koji ne ispovijedaju našu vjeru: pravoslavne braće, protestanata, izraelita, muslimana, vjernika ili nevjernika drugih religija [...]. Čini se logičnim da se svatko bavi sobom, svojom obiteljskom ili nacionalnom tradicijom, držeći se zatvoren unutar ograničenog kruga svoje skupine [...]. Moja draga braćo i sinovi: moram vam reći da je u svjetlu Evanđelja i katoličkog načela ta logika pogrešna." Od tada su, nedvojbeno, učinjeni veliki koraci naprijed u Crkvi i u vašem društvu, ali te riječi još uvijek zrače mnogo svjetla i nastavljaju nadahnjivati evanđeosku i istinitiju logiku, koju je papa Franjo nazvao "kulturom susreta".

Iz srca Mediterana moj časní Prethodnik suprotstavio se "globalizaciji ravnodušnosti" pozivom da osjetimo bol drugih, da poslušamo vapaj siromašnih i zemlje, nadahnjujući tako djelovanje

puno suosjećanja, odraz jedinoga Boga koji je milosrdan i samilostan, “spor na srdžbu i bogat ljubavlju” (Ps 103,8). Slika velikog mosta pomaže i u tom smislu. Bog, objavljujući se, uspostavio je most između neba i zemlje: učinio je to kako bi se naše srce promijenilo postajući slično Njegovu Srcu. To je viseći most, veličanstven, koji gotovo prkosi zakonima fizike: takva je ljubav koja, osim intimne i privatne dimenzije, ima i onu vidljivu i javnu.

Pravda i milosrđe prkose zakonu sile i usuđuju se tražiti da se suosjećanje i solidarnost smatraju kriterijima razvoja. Zato je u društvu poput turskog, gdje religija ima vidljivu ulogu, ključno poštovati dostojanstvo i slobodu svih Božjih sinova: muškaraca i žena, sunarodnjaka i stranaca, siromašnih i bogatih. Svi smo djeca Božja i to ima osobne, društvene i političke posljedice. Tko ima srce poslušno Božjoj volji, uvijek će promicati opće dobro i poštovanje prema svima. Danas je to veliki izazov koji mora preoblikovati lokalne politike i međunarodne odnose, osobito pred tehnološkim razvojem koji bi inače mogao pojačati nepravde, umjesto da ih ukloni. Čak i umjetne inteligencije, naime, reproduciraju naše sklonosti i ubrzavaju procese koje, zapravo, nije započela tehnologija, nego čovječanstvo. Radimo stoga zajedno kako bismo promijenili putanju razvoja i popravili štete već nanesene jedinstvu ljudske obitelji.

Dame i gospodo, govorio sam o “ljudskoj obitelji”. To je metafora koja nas poziva da uspostavimo vezu – još jednom most – između sudbina svih i iskustva svakoga pojedinca. Za svakoga od nas, naime, obitelj je bila prvi nukleus društvenog života, u kojem se otkriva da bez drugoga nema “ja”. Više nego u drugim zemljama, obitelj u turskoj kulturi zadržava veliku važnost i ne nedostaje inicijativa za potporu njezinoj središnjoj ulozi. U njezinu se okrilju, naime, oblikuju stavovi bitni za građanski suživot i prva, temeljna osjetljivost prema općem dobru. Svakako, svaka se obitelj može zatvoriti u sebe, njegovati neprijateljstva ili spriječiti nekoga od svojih članova da se izrazi, pa čak i ometati razvoj njegovih talenata. Ipak, nije iz individualističke kulture, niti iz prijezira prema braku i plodnosti, da ljudi mogu steći veće životne prilike i sreću. Na tu obmanu potrošačkih ekonomija, u kojima osamljenost postaje posao, dobro je odgovoriti kulturom koja cijeni osjećaje i veze. Samo zajedno postajemo autentično mi sami. Samo u ljubavi naša unutarlost postaje duboka, a naš identitet snažan. Tko prezire temeljne veze i ne nauči prihvaćati čak i njihove granice i krhkosti, lakše postaje netolerantan i nesposoban za interakciju sa složenim svijetom. U obiteljskom životu, naime, na posve specifičan način izranja vrijednost bračne ljubavi i doprinos žene. Žene se, osobito studijem i aktivnim sudjelovanjem u profesionalnom, kulturnom i političkom životu, sve više stavljaju u službu zemlje i njezina pozitivnog utjecaja na međunarodnoj sceni. Stoga su vrlo vrijedne važne inicijative u tom smislu, za potporu obitelji i doprinosu žena punom procvatu društvenog života.

Gospodine Predsjedniče, neka Turska bude čimbenik stabilnosti i približavanja među narodima, u službi pravednog i trajnog mira. Posjeti Turskoj četvorice papa – Pavla VI. 1967., Ivana Pavla II. 1979., Benedikta XVI. 2006. i Franje 2014. – svjedoče da Sveta Stolica ne samo da održava dobre odnose s Republikom Turskom, nego želi surađivati na izgradnji boljeg svijeta uz doprinos ove zemlje koja predstavlja most između Istoka i Zapada, između Azije i Europe, i raskrižje kultura i religija. Sama prigoda ovog mog putovanja, 1700. obljetnica Nicejskog sabora, govori nam o susretu i dijalogu, kao i činjenica da se prvih osam ekumenskih sabora održalo na tlu današnje Turske.

Danas je više nego prije potrebno da postoje osobe koje promiču dijalog i prakticiraju ga s čvrstom voljom i strpljivom ustrajnošću. Nakon tragedija dvaju svjetskih ratova, koje su dovele do stvaranja velikih međunarodnih organizacija, prolazimo fazu snažnih globalnih sukoba, u kojoj prevladavaju strategije gospodarske i vojne moći, potičući ono što papa Franjo naziva “trećim svjetskim ratom u dijelovima”. Ne smijemo ni na koji način popustiti toj struji! Radi se o budućnosti čovječanstva. Jer energije i resursi koje upija ta destruktivna dinamika oduzimaju se od pravih izazova koje bi ljudska obitelj danas trebala zajednički rješavati: mir, borbu protiv gladi i siromaštva, za zdravlje i obrazovanje te za očuvanje stvorenoga.

Sveta Stolica, sa svojom jedinom snagom – onom duhovnom i moralnom – želi surađivati sa svim narodima koji imaju na srcu cjeloviti razvoj svakog čovjeka, svih muškaraca i žena. Hodajmo zajedno, dakle, u istini i prijateljstvu, ponizno se uzdajući u Božju pomoć.